

EL GATIBO

BON.

La Veu: Per més que fem no podém arrancar. Vaga més inoportuna!...

FOTOGRAVATS
A. JOARIZTI
 CONSELL DE CENT 289.
 BARCELONA

PODER NATURAL

Desarrolleu vostres forces mentals y adquirireu aquet poder sutil que domina no solament la materia sino les mentalitats d'altres persones. Aquet poder es l'herencia que té tot ser humà, pera que, fent bon ús d'ell, pugui adquirir tot lo que en justicia l'hi perteneix.

J. CARRETÉ (Mentalista)

Escudellers, 75, 2.^{on}, 2.ª, escala esq. : Barcelona

DR. M. CAMPS

ESPECIALISTA

Vies urinaries - Enfermetats secretes - Aplicació 606

Mendizábal, 6, 1.er, de 3 a 5

Clínica: Fusteria, 2 y 4, 1.er, de 12 a 1 y de 7 a 9 nit

**! La vellesa es mes horrible
que la mort!**

Se pot arribar a tenir molts anys sense
esser vell, si's pren ab constancia la

Enofosforina Serra

reconstituyent insuperable,
de gust agradabilíssim
Vos donará alegría, claretat d'enteni-
ment y vitalitat complerta

Dipòsit general

Centre d'Específics y Aigües minerals

Pelai, 9. — BARCELONA

MUNDIAL PALACE

Concerts Santos tots els dies

Coberts desde pessetes 3'50

Els divendres, bouillabaise

Dissabtes, menú corrent y vegetarià

LES MANCOMUNITATS EN EL CONGRÉS

CONFERENCIA DEN

PERE COROMINAS

EDITADA PER EL GALL

:: PREU : 15 CÉNTIMS ::

Se ven : A Barcelona en els kioscs, en les societats catalanistes y en les administracions de *El Poble, Català* y EL GALL.
A fora, en les societats catalanistes y a casa nostres corresponsals

LES DEMANDES A L'ADMINISTRADOR

El Teatre Català al Paral·lel

En els teatres del centre de Barcelona hi hauràn quatre companyies dramàtiques castellanes, y el Teatre Català, el nostre teatre ha hagut d'anar a redosarse al Paral·lel.

No hi fa res. El lloc no dona la categoria. Es l'altesa de les obres y de les intencions que la dona. Pera nosaltres, catalans de bona llei, tant li fa que'l temple de la nostra dramàtica obri les seves portes en el cor de la ciutat com en els seus suburbis. Al contrari. Ara més que mai hem de posarnos al costat d'aquesta colla d'homes coratjosos que persisteixen en mantenir el foc sagrat de l'escena catalana, contra l'apartament dels mitjos senyors que encara estàn en l'època de creure que'l català fa ordinari, y el menyspreu d'aquesta ridícula intel·lectualitat d'enciclopedia barata que disfressa amb aires de superhome la seva impotència fonamental, y el mercantilisme fenici d'aquells empresaris que s'han fet rics explotant als autors catalans y que deixarien que no hi hagués Teatre Català encara no hi perden mitja pesseta. Nosaltres hem de posarnos al costat del autors que en aquesta hora de desfalliment, de desorientació, de ridícula vanitat, de vilesa y de cobardía, aixaquen ben alta la bandera del art català y continuen coratjosament la seva obra redemptora.

Y aquest any no serem sols a fer costat als autors catalans. Tots els que senten l'importància del Teatre en el renaixement d'un poble, van aplegantse en torn de la bandera aixecada pel Sindicat d'Autors Dramàtics Catalans. L'Unió Federal Nacionalista y el Centre Autonomista de Dependents del Comerç y de l'Indústria ja han comensat a fer el quadro en torn del Teatre Català, instalat enguany al Gran Teatre Espanyol: la primera està organitzant un abonament pera els dimecres, que's diràn Dimecres d'Esquerra Catalana; el segon n'organitza un altre pera'els diumenges a la nit. Aquets abonaments se faràn per series de quatre funcions, al preu de 5

pessetes la butaca. Probablement, la Lliga Regionalista n'obrirà un altre, pera un dia que no està fixat encara, y la Cambra de Venedors de Mercats, un el dijous a la tarda, y un altre'l dijous a la nit, una agrupació de entusiastes del Teatre Català.

Per la seva banda'l Sindicat de Autors Dramàtics Catalans procurarà seguir la seva tasca de la manera decorosa que ja ho feu l'any passat. La companyia es nombrosa, haventhi'ls noms més prestigiosos dels actors y actrius de l'escena catalana. Al

— Ho sento marquès, pro no sou persona grata a sa Magestat.
— Ai! condesa, estic segur que una volta casat am vos, fins me faria cumpliments.

davant hi figura l'Antoni Piera, fentli costat les senyores Baró (E), Fremont, Verdier, Baró (A), Pla, Mestres, Roldàn, Pereira, Buxadors, etc., y els senyors Goula, Daroqui, Viñas, Aimerich, Sirvent, Galcerán, Tor, Bardem, Guixer, Bozzo, Casanovas, etc., etc.

En quant a la presentació de les obres ja no cal ni parlarne, perquè tothom recorda com el Sindicat posà *Flors de Cingle*, *Nausica*, *L'estiu de Sant Martí*, *La Verge del Mar* y en general totes les que s'estrenaren la temporada anterior. Però hi ha un detall que revela com aquest any el Sindicat continuarà, augmentantla si es possible, la seva tradicional esplendidesa, *El campanar de Palma*, l'obra póstuma del fundador del Teatre Català, en Frederic Soler (Pitarra), havia anat en el cartell de diferents temporades. Però cap empresa s'havia atrevit a passar del seu anunci per les dificultats de posarlo en escena. Pera ferse càrrec de aquestes

cal dir no més que tota l'acció passa en diferents estancies del interior d'un campanar, haventhi entre altres coses de difícil solució un rellotge de torre en marxa y unes campanes que branden en escena. Tothom qui conegui una mica el teatre veurà les dificultats y els gastos que això suposa.

Doncs ha vingut el Sindicat y, sense en reparar en diners ni en feina, ha decidit l'estrena d'*El campanar de Palma*, amb la qual obra inaugura les seves tasques dissapte vinent. El decorat serà degut an en Vilumara, Moragas y Alarma y Ros y Güell. Les campanes, d'una potencia desacostumada en els teatres, han sigut construïdes expressament per la casa Sangrà. El vestuari serà de la casa Coronas, etc., etc.

Una observació pera acabar. L'any passat, els detractors de l'Obra del Sindicat d'Autors Dramàtics Catalans, li feren l'injustificat retret de semblar que arreconés als autors vells. Enguany el

— Olé! las niñas fumando. Cuando decía yo que no era catalana !...

Sindicat inaugura les seves tasques amb una obra del fundador del Teatre Català, y una obra que les anteriors empreses no s'havien atrevit a estrenar pel gasto que significava. Veiam si després d'haver-se imposat grans sacrificis pera honorar la memoria d'en Frederic Soler en la seva obra pòstuma, ara 'ls detractors sistemàtics del Sindicat l'atacaràn per fer Pitarra. Les males passions ens poden donar aquest divertit espectacle.

Gloses rurals

MALGRAT l'opinió adversa de la Sra. Marieta, trovo que l'agonia d'aquest setembre te un encís penetrant. Ha caigut la primera pluja. En els camps baixos han restat les aigües enpantanegades. Are'l sol d'or les brillanta. Fulles seques cruixeixen sota'ls peus dels caminants. En camvi, son nets de pols y d'estiuejants les clares carreteres y els ombrivols corriols. L'aire es fresc. Se té bon apetit. Es el temps de sentirse discretament trist, d'evocar les amables melangies de Musset y de Verlaine y d'esperar l'eclosió dels primers bolets en la tebior humida de les moltes.

* *

També en aquest temps es joia pera'l paladar, y adhuc pera'ls ulls, la dolça maturitat de les figues. Aquest matí m'he enfilat a la figuera més opulenta y n'he abastat pera mí y pera tots los que en son devots. Les meves imperfeccions digestives me priven de menjarne masses, pero, me plauen extraordinariament les figues.

Expremia la roja mel d'una fruita pendoia y meditava. En nostre època, les figues pateixen una fonda crisis. Y una crisis injusta. Les gents que's diuen fines, les conceptúen fruites inelegantes, de sabor plebea y poc delicada; si'n menjen ho fan d'amagat, amb certa vergonya. En proses y versos triomfen totes les flors y totes les fruites saboroses, pero la figa resta postergada; digué'm que are es la ventafocs de les fruites. Es cert que un poeta nostre, en Carner, ha poetisat, en un vers curt, la sabor de les figues; pero recordo que es una viuda resignada y pacífica, que llueix sota la barba un plàcid sacsó de benestar;

— Pro, que li troves an el Chamorito, per estimarlo mes que a mi?
— Que te tota la cara esqueixada d'una banyada, y tu res.

se tracta, doncs, d'una «jamona» que de bon matí baixa a l'hort y are prén una figa, are pren un glopet. En fi: un conjunt indigest.

Aquests clàssics que tan sovint retreiem, tenien un concepte més alt y apassionat de les figues. Jo, crec de bona fe que el deù Pan, perseguint a la ninfa Syrinx, deia aquestes dolces paraules: «Es ta boca com la figa madura; plena de mell!».

* *

He presenciat una cerimonia nupcial de gent camperola. Ha estat curta y senzilla. La núvia era rossa, vestia de negre; sobre la seda, les blanques flors simbòliques. El nuvi era bru, vestia de negre també; afeitat de nou, amb clenxa ben recta, encare molla. Pocs acompanyants que no parlen gaire, que's mouen poc, que no riuen gens. El rector cobert amb les albes robes, dret en el presbiteri ha llegit les apostòliques paraules; am set minuts n'ha tingut prou pera lligar

als promesos pera totes les vides. La novella esposa ha besat al pare d'ell. El nou espós ha abraçat al pare d'ella; rès més. Ni s'han petonejat les noies, ni han encaixat els homes; ningú ha rigut. Y si alguns ulls eren entelats, ningú ha sanglotat impúdicament.

Fins tres vellets tafaners, colocats a la porta, han somrigut amb benévola ironia.

Cal dir que era una cosa simple, sense cap misteri, vulgar, de cada dia: els nois s'emprendaren, y are's casaven. La severitat patriarcal, la sobrietat primitiva, eren ingènues y espontànies. Jo us dich que mai havia presenciat espectacle tan noble, tan fort, com les nupcies d'aquest matí entre'l fill del ferrer y la publla del forn.

TYTIRUS

* * *

UN senyor qui creu en la evolució de les espècies, deia:

— ¡Cóm deu estar indignada la mare Naturalesa amb aquets prodigiosos invents humans!

— ¿Els quals?

— Ferrocarrils, tranvies, bicicletes y, sobre tot, automòvils.

— No entenc...

— Es molt senzill: quan a copia de temps y temps, els animals corredors com les llebres, els conills, els caballs de carreres y les guineus, tinguin rodes en lloc de cames, ja no seràn cap novetat. Com no ho serà per culpa dels aeroplans que les àguiles tinguin les ales rígides y volin d'una manera planera.

Una ploma

UN regidor amic, ens deia aquet dia.

— Estic preocupat: en una nota de majordomia he vist que hi figurava una factura de la casa «Jascinto E. Grau», per una ploma estilogràfica, y per valor de 45 pessetes. No se, en bona fé, que'n deuràn fer a majordomia d'aquesta ploma.

Això, naturalment, va intrigarnos, y desplegant tot el nostre servei detectivesc, ens disposarem a averiguar que hi havia d'aquesta ploma.

El resultat de l'enquesta es el següent:

L'Olivella, el del mercat de Sant Josep, havia de menester una ploma estilogràfica, devant lo qual acudí a l'Ajuntament demanant que li compressin. Els de l'Ajuntament, sempre bons minyons, l'encarregaren. Però, ¿aont? Doncs a casa «D. Jascinto E. Grau», que si males llengües no menteixen es el fill del Tinent d'Arcaide lerrouxista, l'Esteva Marata, amo de la casa que'l fill solament regenta.

¡45 pessetas per una ploma estilogràfica! Realment havia d'ésser comprada a casa d'un regidor...

«Campos de Castilla»

NS cau, a la taula de la Redacció un llibre de Antonio Machado: *Campos de Castilla*.

¿Procedencia del poeta?

Hèuse-la aquí:

*Mi infancia son recuerdos de un patio de Sevilla,
y un huerto claro donde madura el limonero;
mi juventud, veinte años en tierra de Castilla;
mi historia, algunos casos que recordar no quiero.*

Y aquest poeta, canta «A orilas del Duero»:

*.....Oh tierra triste y noble,
la de los altos llanos y yermos y roquedas,
de campo sin arados, regatas, ni arboledas;
decréptas ciudades, caminos sin mesones
y atónitos palurdos sin danzas ni canciones
que aun van, abandonando el mortecino hogar,
como tus largos ríos, Castilla, hacia la mar.*

Y segueix:

*Castilla miserable, ayer dominadora,
envuelta en sus andrajos desprecia cuanto ignora.*

*La madre, en otro tiempo, fecunda en capitanes
madrastra es hoy apenas de humildes ganapanes*

Y diu encara «Por tierras de España»:

*Veréis llanuras bélicas y páramos de asceta
— no fué por estos campos el bíblico jardín. —
Son tierras para el águila, un trozo de planeta
por donde cruza errante la sombra de Caín.*

Sense comentaris.

Es a dir: ¡Sí! Un:

Si això s'hagués escrit a Catalunya per un català, la llei de jurisdiccions hauria tingut que veurehi una vegada més.

O el llapis roig dels nostres *constructius*.

Nosaltres sabèm d'una malhaurada estrofa, prudentement taxada, perque deya:

*«¡Espanya endins!» ¡Espanya endins!
Bé n'es d'hermosa y temptadora!
¡Espanya endins! — ¿Espanya endins? —
¡Espanya enfora! ¡¡Espanya enfora!!*

¿No es cert, senyor?... ¡Alto!

El pecat se pot dir, però el pecador no.

DE VUIT EN VUIT

En plena vaga

(Pronòstics de la setmana)

Dia 4 — En aquest dia els *maños* saragossans veuràn com els ferroviaris abandonan el treball. Per les noves d'Almeria que a n'aquí hauràn arribat sabrem qu'en aquelles terres passarà si fa o no fa. Don Pepito Canalejas qu'es un excels governant, dirà catorze discursos, farà visita a Palau, y en quant a telefonemes en farà cursar la mar. Dirà que les providències que s'havían d'adoptar temps ha que les té adoptades y que o ens cal preocupar. Ara, en quant a intervenirhi, això, senyors meus; qu'es cas! El Govern no pot ficarshi. Altres son els indicats. Ell sols pot garantir l'ordre y la llei fer respectar y mantenir ab les fronteres comunicació constant. (No fos cosa, sens pensarho, que toquessin a guillar).

Dia 5. — A Saragossa el *maños* s'han indignat, s'acosta la *Pilarica* y s'els hi en van Ebro avall les festes y les *jolicas cabezudos*, y gegants. A Almeria que ja veien la cosa venir temps hà, sembla que s'han pres la vaga ab prudent tranquil·litat. Coaccions y sabtatges fins ara no s'en sab cap; *chutitos* y *emparedados* això ja es d'a tre *costal*; i que visca l'Andalusia y la terra de la sal, mal sia de la qu'els clergues consumen per batejar! ¿Y en Ribalta? Ah, sí! En Ribalta va ab un *auto* atrafegat de Llinàs a Vilafranca, de Sabadell a Calaf, y del carré de Moncada al Palau Episcopal. Monsenyor Joan i aguarda està molt apesarat. Aquest cop l'ha ben dinyada; ja no el faràn Cardenal.

Dia 6. — Senyors, la cosa ara sí qu'està bufant. Diuen si a Don Beleriano li ha pujat la mosca al nas y vol llensar les *muletas*

y desitja *governar*
Pim! *Pam!* *Pum!* *Pif!* *Paf!* *Se vive!*
Patarrúm! *Ay, ay, ay, ay!*
Don Pepito Canalejas
per ara no vol plegar,
El senyor Montero Ríos
ja no's mou de Lourizán.
Don... *Camelas* (que Deu guardi)
està mitg mal-humorat.
En Costa y Deu, lo que passa
ja ho tenia descomptat.
Desde'l miracle de Lourdes
que aquell noi té un cap molt clar.

Dia 7. — Es la vigilia
del dia descomunal.
Tararí! *Patxuppa, xuppa!*

Tararí! *Ram-pa-ta-plam!*
Amaguèu bé les criatures,
comprèu vint lliures de pa,
provehivus de p tates,
pels carrers no parlèu alt,
que si el bon Deu no ho arregla
demà el mon s'enfonçarà.
El canoner *Nueva España*
està la Rambla enflant
amb uns canons, Verge Santa,
que 'l que menos fa dos pams.
¡No ens deixis pas, Santa Verge,
Morena de Montserrat!

Dia 8. — ¡Senyors! ¡El Cáos!
¡quí sab lo que deu passar!
En Brandeis es a la Rambla

— Perqué s'ha tret el bigoti, general?
— Veurà feia una cara tant ferotje que feia tremolar als fadrins que m'afeitaven y en sortia tot tallat.

recorrentia amunt y avall.
Telégrafos y teléfonos
tots els fils ens han tallat.

Dia 9. — A tot Espanya
ahir la vaga esclatà.
No ho sabem per cap diari
perque no n'ha sortit cap,
mes l'Agulló ho assegura:
el servey que té montat
per saber tot lo que passa,
— un servey espatarrant —
acaba de durli el *parte*
extens, secret y verbal.
¿Detalls? Detalls no s'en saben.
¿Es a dir! Ja hi ha qui'n sab.
Mes l'Agulló — ¡ m'en faig càrrec! —
per ara no'ls vol donar.
¿Carrilaires? Carrilaires,
ni per remei s'en veu cap;
tan podria ser que haguessin
el Pobrets finit de fam,
com que ja Don Beleriano.
els hagués passat pels taps.
¿Y en Portela y Valladares?
¡Tot s'ignora! ¡Rés se sab!
Pels carrers, rondes y plasses
el silenci es sepulcral...
Santa Verge de la Gleva:
¿qué dimonis ha passat?

Dia 10. — Amichs, ¿qué passa?
—Ja ho veurèu: compreu EL GALL.

EL GALL DE LA PASSIÓ

De Teatres

ARE comensarèu, millor, ja casi hem comensat, per-
que volèm parlar primerament dels teatres que
ja fa dies. uns tots l'estiu, altres a última hora, ens
han endolcit la vida.

Al Tivoli s'estrena una opereta batejada amb el
nom de *La Alegre Polonia*.

La cosa va anar tant bé com vulguin.

Uns espectadors feien el gos, els altres el gat, els
de més enllà el gall y uns últims tocaven les casta-
nyoles amb una canya esquerdada.

Un èxit, senyors, un èxit. Dilluns, emprò, va de-
butar la senyoreta Raquel Meller. ¿En volen de ger-
nació? Semblava un miting dels dies precursors de
la Solidaritat.

El cas es que de bon comensament, si se'n fia més,
la *buten*. Després recorda, y va fer ben fet, les velles
cansons alegres, y les llances foren canyes y els xi-
lets aplaudiments. Ball-manetes, segons l'estimat
Dr. Alcover.

Al Novetats hi havia en Max-Linder. Ara que ja no
podèm fer mal a l'empresa, val a dirho: Era un pa-
llasso.

En cambi, la ballarina, admirable; tal com se diu,
admirable.

A Romea hi han en Larra, la Abadía y el nostre
vell amic Enric Jiménez.

Els actors que'ls acompanyen son forsa accepta-
bles. Les obres que anuncien no van mal.

Retornant al antic, ens donaren l'altre dia el dra-
met del Sr. Tamayo y Baus *Un drama nuevo*.

L'Abadía ho feu molt bé, en Jiménez, igual. Hi
havia que veure com posava els ulls gerxos, tot cri-
dant:

«Muera la esposa infiel,
muera la ingrata,
que el honor y la dicha
me arrebatara».

A la setmana entrant parlarèu dels senyors de No-
vedades y de Eldorado.

També parlarèu de la gent del Paralel y sobre tot
del comensament de les funcions del «Sindicat d'Au-
tors Catalans».

El Campanar de Palma, de D. Frederic Soler (a) Pi-
tarra, es l'obra triada per comensar. Creiem que
si volia ferse un homenatge al fundador del Teatre
Català, podia, devia, triarse un'altre obra.

La Dida.

L'Angel de la Guarda.

El Castell dels Tres Dragons.

La butifarra de la llibertat.

Don Jaume, si voleu.

Esperem, esperansats les belles obres dels Guime-
rà, Puig y Ferrater, Pous, Iglesias, Rusiñol.

DOSERRES

Pere Ribalta

Quan a la Barceloneta se va tancar, el mai prou celebrat Cafè del Port, hi havia en la travessia de Sant Joan la xocolateria de can Josep.

A conseqüència del tancament de dit cafè la concurrència a l'esmentada xocolateria augmentà d'una manera faulosa, assentantse en sos bancs y tamborets lo bò y millor de «l'Hostia».

En aquet establiment nasqué Pere Ribalta.

Son pare hi feu quartets a la xocolateria, però després els perdé a la Borsa, y això portà'l noi, aleshores anomenat Peret, a entrar al servei del rei, S. M. Alfons XIII, q. D. g. Ràpidament passà a cabo, y després a sargento.

Inquiet sempre, quan era a tan envejable graó de la carrera militar, de segona, s'arrencà'ls galons y dient:

— ¡Prou d'aquet color!

Abandonà'l vestit virolat.

Admès a la Companyia de «Madrid a Zaragoza y Alicante», complí a satisfacció dels seus superiors y anà ascendint fins al càrrec de revisor de primera, y que avui continua desempenyant.

Ja poden veure els nostres estimats lectors si n'es de senzilla la historia del capità general dels vaguistes ferroviaris, del director d'aquet moviment, que fa trontollar an en Canalejas, ajuntar les celles a les gents acabades; trasbalsar les forces militars d'un costat a l'altre d'Espanya y fer oposicions a protectors de l'obrer, an en Laguarda y en Lerroux; a El Progreso y El Correo Catalán.

Si la cosa segueix com fins are, si sab el bon Pere Ribalta seguir menant als carrilaires inspirantse en la llur voluntat y aconsellantlos prudencia y fermesa, el dia en que la vaga sigui guanyada; quan el capital diner hagi tingut de pactar amb el capital treball, aleshores serà l'hora de fer un retrat d'aquet conductor de multituds, acompanyat dels seus dignes companys.

Si això arriba y'ls carrilaires no son ingrats, no hi haurà pis d'oficinista, ni barraca de guardabarreres aon no hi sigui enganxat a la porta.

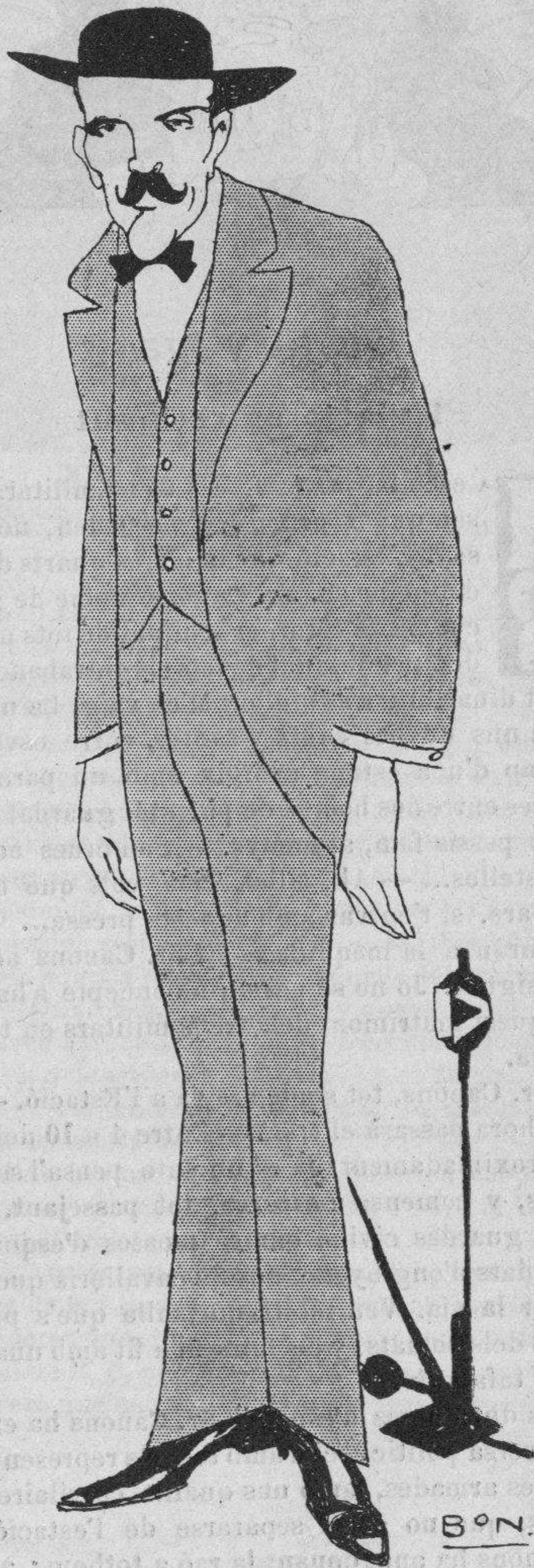
Dintre un marc y am vidre, si ho permeten els cabals; enganxat am quatre hosties si no hi arriben els quartos.

Després, y en cas de que'n sobrin, poden enviar un parell de xicotets a Madrid en el dia d'Ignoscents y que'ls pengin com a llufa an en Barrios y an en Cordoncillo, del Comité Nacional.

Es terrible que lo que'ns separi de la gent d'Espanya tota sigui això: Comitès, polítics, oficinistes, empleats, nobles, etc.

En cambi fa plaer l'obrer dient, ¡catalans tenien d'ésser els que primer demanaven les llibertats! ¡viscan els catalans! ¡Visca Catalunya!

En Maragall, viu, devant d'aquesta solidaritat no trovaria tant tràgic el conflicte.

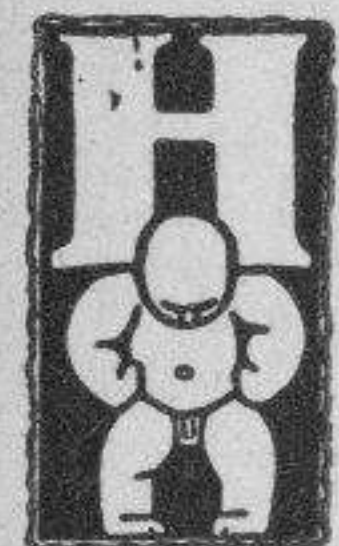

BON.

De la vaga

El viatge entretingut

HA esclatat la vaga. Els trens militars passen quant poden y si no poden, no passen. L'estació queda a tres quarts d'hora del poble. El Sr. Canons, home de negocis, ha de retornar a ciutat de tots passades, per damunt de tots els entrabancs. En havent dinat, diu a sa muller: M'en vaig. La muller invoca uns quants sants y santes, corre esverada y al cap d'una estona apareix amb un parell de costelles entre dos bocins de pa: «té, guárdat aixó; que no passis fam, al menys. — Son crues aquestes costelles... — Ah, fillet, com vols que te les cogui are, si t'en vas amb aquesta pressa... Ya te les courán a la máquina». El Sr. Canons acota'l cap resignat. Jo no sé pas quin concepte s'ha format aquest matrimoni dels trens militars en temps de vaga.

El Sr. Canons, tot suat, arriba a l'Estació. — ¿A quina hora passarà el tren? — Entre 4 o 10 del vespre aproximadament. Ja es un dato, pensa'l senyor Canons, y comensa a esperar, tot passejant. Veu quatre guardes civils, quatre mossos d'esquadra, dos soldats d'enginyers, dos de cavalleria que passen per la vía. Veu molta quitxalla que's planta davant dels soldats, y els mira fit a fit amb una descarada tafanería.

A les dues hores d'espera'l Sr. Canons ha entrat en conversa polític social amb tots els representants de forses armades, amb uns quants carrilaires vaguistes, que no solen separarse de l'estació. El Sr. Canons ha anat donant la raó a tothom: an els civils que's llamenten per estar tan temps separats de la familia; an els mossos de l'esquadra que troven injust el tenirse de pagar els àpats que'ls son ne-

cessaris durant aquest servei extraordinari; an els soldats d'enginyers que'es queixen de no entendre un borrall en mecàniques ferroviaries; an els pacífics vaguistes, per últim. Ell es un home just: a cadascú lo seu; amb 6 rals diaris no viu una familia.

Dotze vegades el Sr. Canons s'ha alsat de la cadira, prés de sobresalt. Li semblava sentir un xiulet. Era la quitxalla que jugava a fer trens. Les forses armades, s'han remogut, dotze vegades també.

A la fi—eren les 9—s'ha sentit un xiulet. Aquesta vegada un xiulet autèntic; després una trepidació veritable y més tart els ulls del Sr. Canons han ovirat una llumeta vermella. Ha estat un moment de viva conmoció. El soldat-quefe d'estació ha dit al Sr. Canons que no tingués por de quedarse en terra: fins que no'l vegés col·locat no donaria la sortida. Amb el seu maletí, ha anat obrint portelles, de 1.ª, de 2.ª, de 3.ª... Tot plé. De tot arreu ha sortit un brás expulsor y un insult: ont se fica aquest ximple! Tancant y obrint, vermell com un gall, ha arribat al retrete: hi anaven 8 persones. Una veu ha dit: com no vulgui servir de tapadora. Ha seguit fins el forgo final; era la darrera esperança. Damunt de sacs, mundos y caixes, homes, dones y criatures. Contra'ls intents d'assalt del Sr. Canons ha esclatat una cridoria indescriptible. Però, en aquet punt, el Sr. Canons s'ha enrecordat dels negocis y s'ha tornat una fera. Ha prés embranzida y com un brau ha embestit el munt de gents y d'equipatjes. Ha anat de cap contra una caixa y el tren se l'ha endut.

Al baixar—després d'estar 5 hores dret sobre'l cairell d'un mundo, sense moviments, com una momia envenenada, sense possibilitat de coure les costelles, malmirat de tothom perque era'l darrer intrús y perque no duia espelma pera contribuir a l'iluminació comunal—el Sr. Canons ha fet un gran sospir y ha dit coses ofensives pera les forses armades y pera les reivindicacions obreres.

La neteja

EN l'Assamblea Municipal de l'U. F. N. R. celebrada'l diumenge passat sigueren expulsats del partit en Juli Marial y l'Alfred Ramoneda.

Veusaquí un acte que, fins ara no ha realitzat cap agrupació política de les de Barcelona. Totes elles han vist com en ses fileres se'ls arrapava la mala herba y cap ha tingut el valor d'arrencarla de soca arrel, com han fet els federals nacionalistes.

Ab un acte aixís un partit se fa digne de la consideració de la ciutat. Si Barcelona no estigués desviada dipositaria en absolut la seva confiança en aquets homes que davant d'un acte greu per l'administració comuna, executen an aquells dels seus regidors que'l votaren.

¿Què han fet els demés partits davant l'atraco que per Barcelona representa l'aplassament de la reversió dels tramvies?

De l'un, el lorrouxista ni cal examinarho, perque en aquest no li ve d'un *tanto*: n'ha fet tantes que no li vindrà d'una més.

Però y 'ls regionalistes ¿què han fet? Per ara a la mateixa altura dels lerrouxistes, tolerant, quant no encubrint, aquest inmens Panamà municipal.

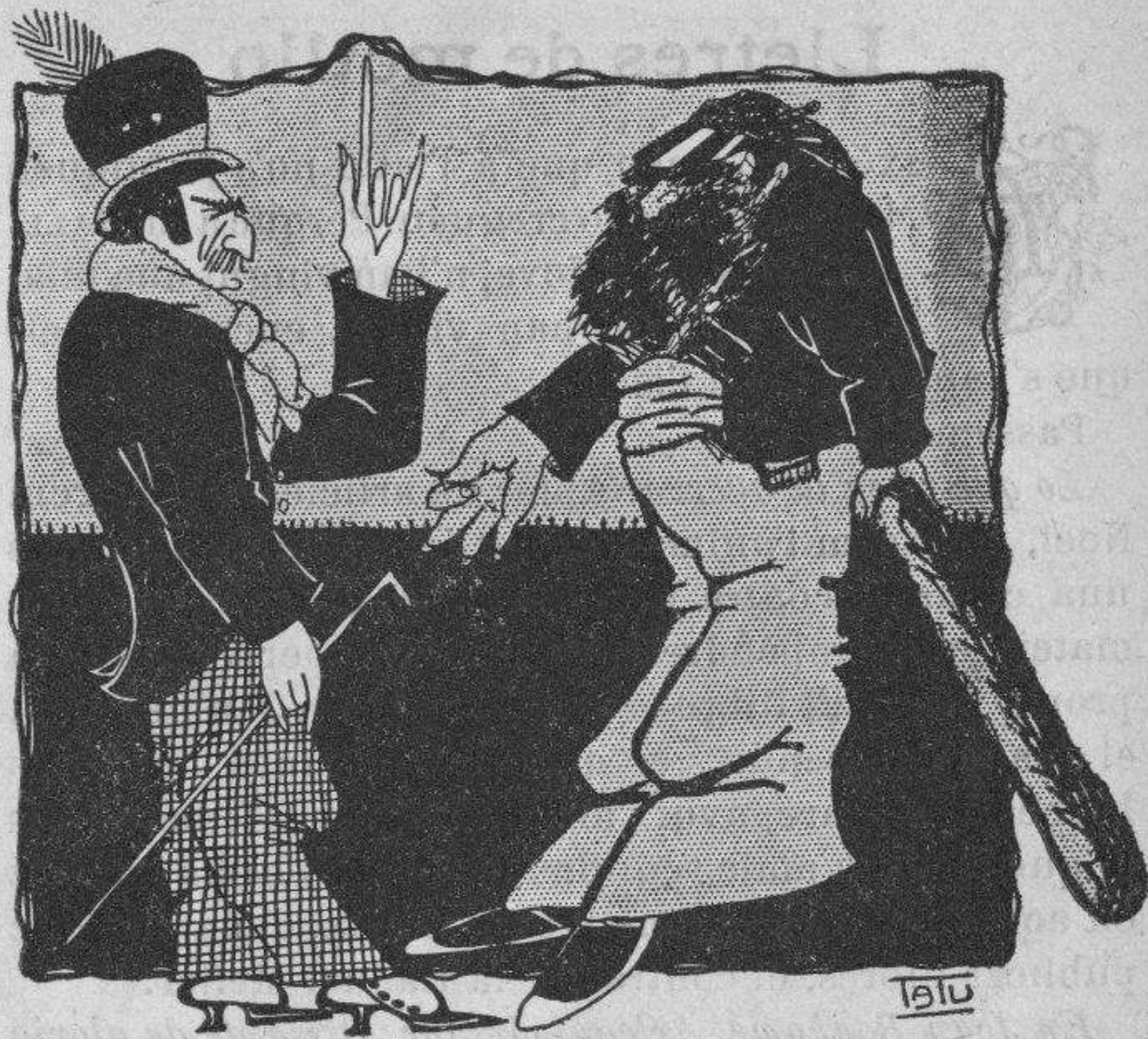
Un dels senyors de la Lliga, en Carreras Candi, se troba en la mateixa situació que en Marial. Tots dos formen part de la comissió municipal de Foment, y tots dos formaren part de la ponencia que estudià l'assumpte de la reversió, proposita a la comissió primer y al Consistori després.

Doncs contra aquet senyor no s'han aixecat les iras a la Lliga. Y's comprèn.

Aixó de l'amor a la ciutat de que sempre han fet tantes bocades els regionalistes, son falorniers. Per demunt de tot, de Barcelona, de Catalunya, d'Espanya, hi posen els senyors de la plassa de la Cucurulla un alt ideal: el de manar, sigui com sigui. però manar; y un alt interès: el de les seves butxaques personals que son avui lo que eren air les dels corifeus den Planes y Casals.

Per això quan se presenta un assumpte com el dels tramvies, a la Lliga s'aplaudeix. ¿Que hi ha un pobre diable com en Carreras Candi que s'hi enreda? Millor. Aixís ell dona peu a que en Cambó, després pugui calificar de *rossinyol* ab que's vol obrir la caixa de la companyia els escrits del orat que s'atreveix a interposar un plet contra aquesta.

¿Que un home de rectitut com en Nualart, protesta? Doncs se l'aparta y se'l aïsla. ¿Que els nois dels Estudis Econòmics, protesten? Se'ls califica de trinxeraires.

— D. José dice que la huelga es anárquica.
— Nosaltres diem que morir-se de gana no está posat al ordre.

¿Que hi ha qui presenta recurs d'alsada contra l'acort monstruós? Se'ls nega personalitat pera ferho, que per això's te una majoria carca, caciquista, regionalista, a la Diputació.

La qüestió es manar, encara que sigui am deshonor; la qüestió es defensar els sagrats interessos de les propies butxaques, encara que sigui am vilipendi, tot això parlant molt de l'amor a Barcelona, de l'amor a Catalunya, de l'amor a l'autonomia.....

Realment, si l'autonomia vingués y aquesta gent manessin, seria qüestió d'emigrar. ¡Figúrintse com aniria aquella comissió permanent del projecte d'Administració local den Maura, y que'ls de la Lliga ja tocaven am les dents! ¿Se'n recorden que deien que l'havien de governar en Cambó y en Marial, que son, segons a si mateixos se declaren, els dos homes més capassos de Barcelona?

¡Mare de Deu, que contents haurien estat la Companyia de tramvies y'l Foment d'Obres y Construccions! ¡Perque per ells s'hauria fet la festa!

Es l'única esperança que li queda ara an en Marial: farse de la Lliga, on l'esperen amb els brassos oberts, y esperar que, junt amb en Cambó, en Maura els nomeni de R. O. consellers de la ciutat.

¡Però que'ns donguin temps d'arreglar les maletes!

Lletres de motllo

ixò que diuen que a l'istiu no's publiquen llibres, no us ho cregueu. Perque a EL GALL, amb tot y ésser jove, n'han vingut una pila, y això que no han vingut encara tots els que s'han publicat a l'istiu.

Passém llista :

Lo que vi en la guerra. Aplec de articles de l'Eugeni Noel, forts com l'ànima d'aquet jove, que s'ha emprès una creuada contra les curses de braus, que es lo mateix que empèndresela contra l'esperit de la seva propia rassa. El llibre està editat per en Jaume Simó, el qual a l'empèndres el negoci duia unes hermoses barbes de Nazarè, avui ¡ai! tallades y afeitades. Es lo que deia un amic seu: fins les barbes hi ha perdut en aquet negoci. Realment avui en día, dona més que publicar llibres, el contractar la Raquel Meller.

En Joan Bonhome, Arlequí vividor, Dissapte de gloria y Desamor, den Pou y Pagès, den Gual, den Folch y Torres (Manel) y den Joan Puig y Ferrater, obres teatrals totes elles estrenades amb allò del *grandioso éxito*, la temporada passada.

L'Anima en camí, den Josep M.ª Folch, que's veu que an això del fer noveles hi te la ma trencada. L'edició a càrrec de l'*Il·lustració catalana*, feta ab forsa cura.

Aquesta empresa editorial, ademés, ha publicat *En Maragall y la seva obra de publicista*, den Miquel S. Oliver, *Petites filosofies* den Carles Fortuny, *Lo pa d'altri* den Turgueneff, traduït per l'Oller, y *Cansons Perdudes* de mossén Antón Navarro.

Algunes d'aquestes obres ja son conegudes, quan menys fragmentariament, per haver estat publicades en diaris, però això no vol dir que no se'n tingui de donar compte, sobre tot quant el llibre que apareix es com el de versos de mossén Navarro, que ell sol paga 'l tret per tota una temporada. Aquet capellà s'hauria de treure la sotana: li fa nosa això pera donar volada al seu esperit de poeta, que no ha de tenir trabes pera manifestarse plenament!

En Josep M.ª Roca, l'expresident de l'Unió Catalanista y metje prou conegut, sobretot per tot el jovent de l'idea, també s'ha posat a publicista, y aixís amb el títol d'*Aplec* y bellament imprés en els tallers de la Casa la Caritat, ha donat an els seus amics —perque'l llibre no's ven— un voluminós recull d'articles y notes de quan col·laborava assiduament en els periòdics catalanistes. La major part de lo que figura en el volum fou insertat en *La Renaixensa*... Passant els ulls per aquelles pàgines, ¡quants recorts ens han vingut a la memoria! ¡quants moments de veement entusiasme, han passat, febrerosos, per la nostra imaginació! Veusaquí ademés del seu valor literari, el valor d'aquet llibre den Roca: el d'evocar tota una época,

aquella de les santes estridencies, que tan de bo torressin pera be del catalanisme.

An en Girbal Jaume, en *Girbalet*, com li diuen alguns amics, li han publicat, en un follet, el discurs que pronuncià desde la presidencia dels Jocs Florals, de Sans, d'enguany. Per títol li han posat: «De la sinceritat y de la insinceritat poètiques». Tot el parlament es una forta diatriba contra aquestes masturbacions que conegudes per poesia noucentista, han pertorbat, durant tant temps, el camp de la nostra literatura y contra les quals sortosament sembla que s'ha iniciat una saludable reacció. De la manera com està escrit el discurs ni cal parlarne, essent degut a la ploma agilíssima den Girbal.

PROU

¡Enveja, veusaquí!

QUATRE dies després d'haver declarat la seva permanencia en l'«U. F. N. R.», surt *La Publicidad*, arremetent contra la decisió de l'Assemblea Municipal del partit que decretà l'expulsió den Marial y en Ramoneda.

«Un acto de cobardía civil» ho titula *La Publicidad*. Se veu que en aquell magatsè del carrer de Barbarà hi están tan acostumats an aquesta mena de cobardías, que per tot arreu ne veuen. Un títol aixís, solament el podien escriure els que, per cobardía, feren el caldo gras an en Maura, quant la repressió que ocasionà cinc fusellaments en els fossos de Montjuic; els que, per cobardía, publicaren el retrat den Portas, alabant la seva gestió d'hiena policiaca; els que, per cobardía, organisaven la *cajetilla del soldado*, quan lo de Cuba; els que, per cobardía, defensaven darrerament la guerra de Melilla; els que, per cobardía, aplaudien l'excarcelació dels assassins de Granollers...

En un diari on sempre hi han aparegut insults y maledicencies pels republicans y pels catalanistes, no te res d'estrany que's califiqui de cobart, l'acte de renovació efectuat per un partit catalanista y republicà.

Segons l'orgue vergonyant del novell reformisme, que com se veu, deia bé aquell qui deia que havia vingut al mon en la plataforma d'un tranvia, això de l'aplassament de la reversió dels tranvies, no ha apassionat al públic, per lo qual segons lògica publicitaria no calia fer res. Dexarho tal com estava y en paus.

Y be, ja sabèm com se fan y com se crían en aquet desgraciat país nostre els estats d'opinió. Si de

Raquel

- Ja voldria qu'anessin els trens perque tornés la meva dona.
- Y jo que s'obrissin les Corts per enviarhi al meu marit.

setze o disset diaris que's publiquen a Barcelona, quinse haguessin fet campanya contra l'acort consistorial, fins les pedres s'haurien axecat contra 'ls regidors que varen votarho. Pero ara ha passat al revés. De tots els diaris, no mes un, y per honor seu, ha fet aquesta campanya, y aixís el públic en general ha quedat completament desconexidor fins de que existís el tal afer. Y de que's donaria aquets fenòmen, segurament ja ho sabien els que al tramar el negoci de referencia obraren contra 'ls interessos de la ciutat. Per això s'hi lleansaren a tanta veemencia... ¿Qué per què han callat els diaris? Els uns per haverse vengut a les companyies, els altres per havershi vengut els homes als quals defensen, els altres per cobardia, els demès per peresa. Pero el fet es que 'ls diaris han callat, que l'estat d'opiniò no s'ha format y que, ara *La Publicidad*, que veu enfangats fins al coll als homes que defensa, diu que no haventhi públic interessat no pot representarse 'l drama.

¡No faltava més! Per nosaltres han fet mol béls de l'U. F. N. R. de treures an aquells Sres. del damunt. Encara que s'hagués hagut de fer davant les cadires buides. Aquestes netejes se fan per la propia higiene, no pera agradar als altres.

«Un acto de venganza política», afegeix el diari del carrer de Barbarà ¿De venjansa? ¿de qui, contra qui? ¿Dels nacionalistes contra en Marial? ¿Doncs y en Layret, y en Bastardas, y en Roig y Armengol, y en Mallafré y l'Esteva Gatuellas y alguns altres provinents de l'antic federalisme y de la vella Unió Republicana que també votaren la expulsió, qué no pesen rès? ¿Qué no veuen que si'ls nacionalistes haguessin volgut en Marial no hauria tingut més enllà d'un parell de vots? Amb declarar secreta la votació n'hi havia prou. Alguns varen votar contra l'expulsió, que no poden veure an en Marial ni amb pintura. Pero es allò del compromís que lliga a tanta gent dèbil.

«De la misma manera que la solterona estéril o la monja que hace votos de castidad ven con malos ojos la ubérrima fecundidad de una matrona, un partido de estériles luchas y de envidias supremas ha tenido que ver con malos ojos, por ejemplo, la enérgica actividad de un hombre como el señor Marial.»

¡Això'ns faltava sentir! ¡Rès, ha estat tot enveja! Ves qui'ls hi havia de dir an en Conrat Roure, an en Carner, an en Suñol, an en Layret, an en Bastardas y an en Corominas ponents pel partit d'U. F. N. R., pera estudiar aquet assumpte, que l'enveja no'ls deixava viure... Vetaquí perque s'ha quedat tan menut en Suñol: per l'enveja que té an en Marial que no l'ha deixat creixer.

A *La Publicidad*, se veu que no n'hi ha d'envejosos: per això en aquell diari no s'ha emprès mai cap campanya contra nobles empreses, a les quals no's pot arri-

bar, per petitesa d'esperit; per exemple el Sindicat d'Autors Dramàtics.

«La enérgica actividad de un hombre como el señor Marial...» ¡Tan de bo que no'n fos tant, d'actiu! Si precisament de lo que's queixen els de l'«U. F. N. R.», segons tenim entés, es de que n'es massa, d'actiu. Es allò: hi ha individus als quals sempre se'ls ha de dir ¡arri! Pero lo que es amb aquest se li ha de crida ¡xoo! perque quan se posa a tirà, tira que es un contento.

«Es un hombre creador por excelencia. Es un espíritu expansivo que se encuentra estrecho entre los muros de Barcelona. Si a Marial se le colocara guante blanco se le presentaría como un hombre excepcional y superior dentro del pueblo. Si ejerciese una dictadura en una ciudad, la transformaría, la embellecería, la higienizaría rápidamente, radicalmente, brutalmente. Porque es hombre que no se detiene en las pequeñas minucias de leguleyo, sino que ve las cosas en grande. Es hombre de trabajo, con cierta rudeza, pero con mucha grandeza, también.»

¿Però per qué no se'n va si aquí s'hi troba estret? El GALL obrirà una subscripció para subvencionarli'l viatge allí on vulgui, però am la condició de no tornar. Y si se vol endur, en prova d'agraiment an en Molles, prenguil. Y si creu que en Cambó pot ferli algún servei, enduguissel...

Ara, en quan a lo del guant blanc, ja es una altra cosa. Lo de la dita del nostre poble, de porc y de senyor se n'ha de venir de mena. Cosa que també's pot aplicar a lo de dictador. ¡En Marial dictador! ¡Pobres de nosaltres!... Si quan va ser arcalde l'altra vegada va crear els tallers municipals, ¡figúrintse lo que crearia ara, am l'experiencia que porta! Lo que'm sembla es que en Marial no hi arribarà a dictador: es massa vell y en Junoy li farà traveta.

«Y si es que se tenía que considerar un acto de mala administración el asunto de la reversión de los tranvías y se quería proceder con imparcial justicia, el primer expulsado del partido tenía que ser, como principal responsable, el Sr. Lluhí Rissech.»

¡Això, homes, això! Si s'hagués comensat per aquí molta feina ens hauríem estalviat els uns y'ls altres... «La lógica se impone en provecho de todos», tenia per títol un follet que varem llegir quan erem nanos. Se veu que'l seu autor deu ésser, quan menys, pare espiritual de l'autor de l'article de *La Publicidad*. Perque, naturalment, si un projecte es lessiu pels interessos de la ciutat, a l'autor del mateix se li ha de aixecar un monument, y al que'l va combatre, se l'ha de treure del partit al qual perteneix. Y si aixó no es llògica, que baixi Deu y que s'ho miri.

¿Y si tan llogics son els de *La Publicidad*, perque no's diuen d'una vegada defensors de lo de la reversió dels tramvies? Perque put a cremat.

≡ EL GALL ≡

SETMANARI NACIONALISTA

Cantarà cada dijous

Número solt : **10 cèntims**

SUSCRIPCIÓ : Catalunya, **1'50 Ptes.** trimestre; fora **2'50 Ptes.**

■ ■ ■

Editarà, en follets de propaganda, els treballs més
:: sobressortints dels primers escriptors catalans ::

SOCIETAT CATALANA D'EDICIONS

Entrega als seus subscriptors, cada semestre, tres obres bellament editades, de 300 planes
Quota mínima semestral : **5 pessetes**

OBRES DEL PRIMER SEMESTRE DE 1912

Estudis de Literatura Catalana, per Manel de Montoliu, pròleg de Miquel S. Oliver.

Origen del coneixement, pel doctor R. Turró.

Historia contemporània dels moviments nacionalistes, per A. Rovira y Virgili, pròleg de Pere Corominas.

≡ OBRES COMPLETES ≡

DE

JOAN MARAGALL

≡ GUSTAU GILI, Editor :: Carrer Universitat, 45, interior ≡

Llensant lastre